

Redaktör: Tobias Wikström debatt@di.se Telefon 08-573 650 00

Det är inte acceptabelt att skattebetalarnas pengar används till att finansiera skolor som inte håller måttet. Dessa bör därför sättas under statlig tvångsförvaltning. Det skriver Lärarnas riksförbunds ordförande **Metta Fjelkner** och **Peje Emilsson**, grundare av Kunskapsskolan.

SKÅRP REGLERNA. De skolhuvudmän som inte lever upp till kvalitetskraven ska tvingas betala vite, i syfte att påskynda en förändring. Det måste också gå att besluta att skolan ska läggas ned eller flyttas över till en annan ägare, anser Peje Emilsson och Metta Fjelkner.

FOTO: JESPER FRISK

Tvångsförvalta usla skolor

Rapporterna om den svenska skolans tillkortakommanden duggar tätt, nu senast i form av Skolverkets rapportering om den minskande likvärdigheten mellan svenska skolor.

Vi som skriver denna artikel har det gemensamt att vi arbetar med utbildning för att vi brinner för ett samhälle som säkrar allas rätt till bästa möjliga utbildning efter vars och ens personliga förutsättningar. Skilda socioekonomiska förutsättningar får aldrig tas som förevändning för att inte ha ambitionen att alla barn ska kunna nå godkända betyg.

Likvärdighet, mätt som spridning i betygsresultat mellan skolor är ett relativt mått. Låt oss ta ett hypotetiskt exempel med 100 skolor vars genomsnittliga elevresultat är ett ligger på väl godkänt. Om 10 av dessa skolor är två presterar avsevärt bättre medan övriga 90 skolor ligger kvar på samma nivå ökar skillnaderna. Likvärdigheten minskar.

Det kan knappast vara ett problem att enskilda skolor, tack vare engagerad ledning och lärare blir bättre och höjer sina resultat över genomsnittet. Problemet är att det finns skolor vars resultat aldrig höjs eller till och med sjunker.

Den svenska skolans grunduppdrag

är – och måste vara – att varje elev i vårt land ska ha minst godkänt i alla ämnen och ha fullständiga betyg från fullgjord studiegång. Det måste naturligtvis gälla vare sig skolan är kommunal eller fristående.

Det är djupt oroande att så många skolor inte klarar dessa minimikrav. **Vårt förslag är att skolor, oavsett om de har kommunal eller privat huvudman, som inte når upp till tydliga minimikrav sätts under statlig tvångsförvaltning.**

Det krävs ett visst arbete för att ta fram definitioner och avgränsningar av kvalitetsmått och den exakta utformningen kan behöva diskuteras men vi ser det som fullt möjligt att komma fram till tydliga och begripliga regler.

Huvudmän som inte lyckas nå upp till de fastställda kvalitetsmåten bör åläggas ett vite med syftet att snabbt få till förändring. Nästa steg på sanktionskalan bör bli att föreskriva att verksamheten läggs ned eller förs över till annan mer framgångsrik huvudman.

En yttersta åtgärd från Skolinspektionens sida bör vara att med stöd av ett särskilt regelverk för rekonstruktion av illa fungerande utbildningsverksamhet sätta den dåliga skolan under statlig tvångsförvaltning.

För att snabba upp processen kan staten, genom en snabb lagändring

redan nu sätta landets 50 sämst presterande skolor under en sådan tvångsförvaltning och rekonstruktion. Förra året hotade staten att

”Nästa steg på sanktionsskalan bör bli att föreskriva att verksamheten läggs ned eller förs över till annan mer framgångsrik huvudman.”

tvångsförvalta en skola i Kävlinge medan huvudmannen, Kävlinge kommun, valde den enkla vägen: att skylla på lärarna.

Det är inte acceptabelt att skattebetalarnas pengar används till att finansiera skolor som inte håller måttet. Det gäller vem som än äger eller dri-

ver dem.

I sin stora internationella studie av skolsystem 2007 visade konsultfirman McKinsey på tre framgångsfaktorer för bra utbildning. Det är att rätt personer blir lärare, att lärarna ges verktyg att utvecklas till goda pedagoger och att organisationen och styrningen av verksamheten är ändamålsenlig.

I sin andra studie från 2010 visar McKinsey att en central framgångsfaktor är att lärarna ges möjlighet att ägna sig åt att utveckla sina undervisningsmetoder i samarbete ämnesvis. Just denna arbetsform har varit tabu i svensk skola i många år. Många arbetsgivare har helt enkelt inte förstått och grovt underskattat lärarnas behov av att gemensamt fokusera på ämnena.

Varje skola som höjer sig över genomsnittresultatet är en tillgång som inspirerar och är förebild för andra att lära sig av. Skolor som inte ens når upp till vad som är skolans minimikrav måste förändras eller läggas ned. Sverige kan leva med att vissa skolor lyckas bättre än minimikravet, men inte att likvärdigheten minskar för att skolor inte klarar minimikravet.

METTA FJELKNER

ordförande för Lärarnas riksförbund

PEJE EMILSSON

grundare och majoritetsägare, Kunskapsskolan

di.se

Följ debatten på nätet

di.se/debatt